

RPO-718046-VII-720.5/12/JJ

**Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji
z wizytacji w Zakładzie Karnym w Siedlcach
(wyciąg)**

1. Wstęp.

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku z dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniach 5 – 7 grudnia 2012 r., do Zakładu Karnego w Siedlcach, mieszczącego się przy ul. Piłsudskiego 47 (zwanego dalej Zakładem lub jednostką) udali się pracownicy Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (zwanego dalej: KMP lub Mechanizmem): Małgorzata Molak (pedagog resocjalizacyjny), Magdalena Filipiak (prawnik, psycholog) i Justyna Józwiak (politolog w zakresie resocjalizacji).

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji sprawdzili na miejscu sposób traktowania osób pozbawionych wolności, w szczególności pod względem ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji wykonano następujące czynności:

- przeprowadzono rozmowę z kpt. Markiem Suwińskim - dyrektorem Zakładu;
- dokonano oglądu terenu jednostki oraz pomieszczeń mieszkalnych, w tym: wybranych losowo cel mieszkalnych, cel izolacyjnych, cel zabezpieczających, izb chorych, cel przejściowych, świetlicy a także pól

spacerowych, łaźni, sali widzeń, ambulatorium, hali sportowej, biblioteki i kuchni;

- przeprowadzono w czasie wizytacji cel mieszkalnych i innych pomieszczeń rozmowy z osadzonymi oraz niektórymi pracownikami jednostki;
- przeprowadzono na osobności indywidualne rozmowy z wybranymi osadzonymi;
- zapoznano się z dokumentacją Zakładu, m.in.: aktami osobowymi wybranych losowo osadzonych, okresowymi kontrolami Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Warszawie przeprowadzanymi w 2011 r., wybranymi książkami przebiegu służby oddziałowych.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: nagrania z monitoringu trzech losowo wybranych przypadków zastosowania środków przymusu bezpośredniego (nagrania z celi 517 z dnia: 2.06.2012 r., 4-5.10.2012 r., 30.11.2012 r. – 1.12.2012 r.) oraz notatki służbowe sporządzone w związku z ich użyciem, Zarządzenie Wewnętrzne Nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce z dnia 15 marca 2012 r., Zarządzenie zmieniające nr 1 z dnia 01 maja 2012 r do Zarządzenia Wewnętrznego nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce, Zarządzenie zmieniające nr 2 z dnia 25 lipca 2012 r. do Zarządzenia Wewnętrznego nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce, Protokół z kontroli sprawdzającej Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Warszawie przeprowadzonej w dniach 08-12 maja 2010 r. w Zakładzie Karnym w Siedlcach, Projekty wystąpień pokontrolnych przeprowadzonych przez OISW w Warszawie w dniu 24.10.2012 r. (zakres kontroli: wyżywienie) i 30.10.2012 r. (zakres kontroli: opieka medyczna osadzonych), protokoły kontroli sanitarnych przeprowadzonych przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Siedlcach w latach 2011-2012, zestawienie zdarzeń nadzwyczajnych, jadłospis obowiązujący w dniach 01-

07.10.2012 r., analizę stanu zatrudnienia na dzień 05.12.2012 r., rejestr autoagresji, asortyment oraz cennik towarów dostępnych w kantynie, informację o zatrudnieniu osadzonych, notatkę służbową dotyczącą szkoleń personelu Zakładu w latach 2011-2012, raporty ze zdarzeń nadzwyczajnych, raporty środków przymusu bezpośredniego, analizę skarg, próśb i wniosków, które wpłynęły do Zakładu w latach 2011-2012.

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji poinformowali dyrektora Zakładu i jego zastępcę o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

2. Legalność pobytu.

Zakład Karny w Siedlcach jest jednostką typu zamkniętego dla recydywistów penitencjarnych z oddziałem aresztu śledczego. Ponadto, w Zakładzie przebywają także skazani skierowani do oddziału terapeutycznego dla osób z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo (R-1/t), tymczasowo aresztowani i skazani chorzy na cukrzycę insulinozależną, tymczasowo aresztowani i skazani poruszający się na wózku inwalidzkim oraz osadzeni korzystający z programu substytucji metadonowej. W dniu wizytacji w jednostce przebywało 584 skazanych, 66 tymczasowo aresztowanych, 16 tymczasowo aresztowanych, wobec których wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie, 3 ukaranych.

Skazani odbywają przede wszystkim karę w systemie zwykłym (407 skazanych). Zaledwie 22,4% osadzonych odbywa karę w systemie programowego oddziaływania (132 osoby), natomiast do systemu terapeutycznego zakwalifikowanych było 51 osób. W dniu wizytacji w jednostce przebywało trzech obcokrajowców: obywatel Rosji, Jordanii, Białorusi. Cudzoziemcy otrzymali z zrozumiałym dla nich języku pisemną informację o przysługujących im prawach. Warto podkreślić, iż cudzoziemcy ci bardzo dobrze posługują się językiem polskim.

Na dzień 05.12.2012 r. w Zakładzie Karnym w Siedlcach nie przebywa żaden osadzony zakwalifikowany zgodnie z art. 88 § 3 i art. 212 § Kkw. (tzw. niebezpieczni).

Ostatnia wizytacja Zakładu Karnego w Siedlcach prowadzona przez sędziego penitencjarnego miała miejsce w 2010 r. i nie była przedmiotem analizy przedstawicieli KMP.

3. Personel.

Liczba etatów wszystkich pracowników Zakładu wynosiła w dniu wizytacji 230,5, w tym 221 etatów obsadzonych było funkcjonariuszami SW, pozostałe pracownikami cywilnymi. Połowa pracowników posiada wykształcenie wyższe, zaś pozostali – średnie i policealne. W dziale penitencjarnym Zakładu zatrudnione są 23 osoby. Wszystkie legitymują się wykształceniem wyższym. Średnia liczba osadzonych na wychowawcę wynosi 40 osób.

W Zakładzie zatrudnionych jest 2 psychologów ogólnopenitencjarnych (nie wliczając oddziału terapeutycznego), czyli na jednego psychologa przypada 305 osadzonych. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji taka liczba psychologów jest dalece niewystarczająca dla zapewnienia osadzonym właściwej pomocy psychologicznej. Zgodnie z uzasadnieniem Instrukcji Nr 2/12 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 29 lutego 2012 r. *w sprawie tworzenia i organizacji oddziałów penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych*, w celu osiągnięcia standardów pracy penitencjarnej, na jednego psychologa penitencjarnego powinna przypadać grupa 200 osadzonych. Trudności w dostępie do psychologa podkreślali także osadzeni, z którymi rozmawiali przedstawiciele KMP.

Mimo iż standard ten, w ocenie Mechanizmu, nie jest prawidłowy ze względu na zbyt wysoko określoną liczbę osadzonych przypadających na jednego psychologa, niemniej jednak należy go przywołać, gdyż w wizytowanej jednostce nie jest spełniony. Krajowy Mechanizm Prewencji przypomina, że zgodnie ze stanowiskiem CPT - *w przypadku niewystarczającej liczby personelu może okazać się niezbędna praca w godzinach nadliczbowych, w celu utrzymania podstawowego poziomu*

bezpieczeństwa i systemu zaopatrzenia na terenie zakładu karnego. Taki stan rzeczy może łatwo doprowadzić do wysokiego poziomu stresu wśród personelu i jego przedwczesnego „wypalenia”, co może wzmocnić napięcie obecne w każdym zakładzie karnym” (Fragment § 26 Jedenastego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (2001) 16]).

W ocenie KMP, niezbędne jest zatem zwiększenie etatów psychologa tak, aby mogli oni w pełni realizować powierzone im zadania i programy.

W latach 2011 – 2012 było prowadzone jedno postępowanie dyscyplinarne. W 2011 r. wobec funkcjonariusza została wymierzona kara dyscyplinarna w postaci ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym za niedopełnienie obowiązków służbowych. W tym samym roku Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w Warszawie zamienił zaskarżone przez funkcjonariusza orzeczenie Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach i wymierzył mu karę dyscyplinarną nagany za niedopełnienie obowiązków służbowych. Sąd Rejonowy w Siedlcach po rozpoznaniu sprawy w 2012 r. z powództwa funkcjonariusza uchylił karę dyscyplinarną wymierzona przez Dyrektora Okręgowego. Wówczas Zakład Karny w Siedlcach wniósł apelację. Aktualnie sprawa jest rozpoznawana przez Sąd Okręgowy w Siedlcach.

W latach 2011-2012 wyznaczeni funkcjonariusze brali udział w szkoleniach dotyczących m.in. rozpoznawania nastrojów i atmosfery wśród osób, przeciwdziałania narkomanii, stosowaniu środków przymusu bezpośredniego, sporządzania prognoz kryminologiczno – społecznych, opracowania IPO, sposobów przeprowadzania rozmów z osadzonymi, udzielania pomocy postpenitencjarnej, przeciwdziałania tendencjom samobójczym, przeciwdziałania negatywnym działaniom podkultury, wykonywania kary w ramach systemu dozoru elektronicznego, etc. Mając na względzie wymogi europejskie w tym zakresie Krajowy Mechanizm Prewencji podkreśla także, że personel pracujący z osobami pozbawionymi wolności winien przechodzić systematyczne szkolenia dotyczące praw i obowiązków osób przebywających w miejscach detencji. Zgodnie bowiem z Europejskimi Regułami Więziennymi [Zalecenia Rec (2006)2] *Kierownictwo zapewnia, by w trakcie pracy zawodowej cały personel*

utrzymywał i poszerzał swoją wiedzę i kwalifikacje poprzez uczestnictwo w organizowanych w odpowiednich odstępach czasowych wewnętrznych kursach i poprzez ogólny rozwój (reguła 81.2). Szkolenie całego personelu obejmuje wiedzę w zakresie międzynarodowych i regionalnych instrumentów i standardów praw człowieka, w szczególności dotyczy to Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka, w szczególności dotyczy to Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Europejskiej Konwencji o zapobieganiu torturom oraz niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu, jak również stosowania Europejskich Reguł Więziennych (81.4).

4. Warunki bytowe.

Pojemność jednostki, w związku z rotacyjnym remontem, aktualnie wynosi 676 miejsc zakwaterowania plus 15 miejsc dodatkowych (pojemność przed remontem jak i po jego zakończeniu wynosi 701 miejsc zakwaterowania plus 15 miejsc dodatkowych). Liczba osadzonych w dniu wizytacji wynosiła ewidencyjnie 669, natomiast rzeczywiście w jednostce przebywało 668 osób (1 czasowy pobyt w innej jednostce).

W Zakładzie znajdują się 4 budynki mieszkalne wielokondygnacyjne wyposażone w całkowitą instalację sanitarną i techniczną. Są one systematycznie remontowane od 2001 r., zaś ich stopień wyeksploatowania dyrektor jednostki ocenił na 40%. Pozostałe budynki (6) stanowią część administracyjno – gospodarczą, która wymaga remontów w zakresie termomodernizacji oraz modernizacji wszelkich instalacji.

Podczas wizytacji dokonano oglądu pawilonów mieszkalnych A, B i D.

Stan techniczny oraz warunki bytowe pawilonów mieszkalnych są zróżnicowane. Zdecydowanie lepsze warunki zapewniono osadzonym w pawilonie A. Pawilon B był w trakcie remontu. Największe cele są 11-osobowe (2) oraz 10-osobowe (2). Znaczna liczba cel jest 5- lub 6-osobowa. Wszystkie są skanalizowane, doprowadzono do nich zimną i ciepłą wodę. W rozmowach indywidualnych, osadzeni wielokrotnie podkreślali niedogodności związane z brakiem ciepłej wody w celach lub dostarczaniem jej tylko na krótki okres w

ciągu dnia. Zgodnie z Porządkiem jednostki, ciepła woda włączana jest w celach 3 razy dziennie: 10 min. po śniadaniu, 10 min. po obiedzie oraz 30 min. po kolacji. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji czas dostawy ciepłej wody jest niewystarczający, tym bardziej, że cele są wieloosobowe. Biorąc za przykład 6-osobową celę, w ciągu 10 min. na każdego z osadzonych przypada niecałe 2 min. W sprawie dostarczania ciepłej wody do cel w sytuacji, gdy infrastruktura techniczna na to pozwala Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał się już w 2010 r. do Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Organ więziennictwa podzielił stanowisko Rzecznika i wskazał, że już przed laty zostały wprowadzone do stosowania wytyczne budowlane, które przewidują montaż w celach instalacji zimnej i ciepłej wody. Przepisy te są stosowane zarówno przy budowie nowych pawilonów mieszkalnych, jak i modernizacji budynków dotychczas użytkowanych. CZSW nie wprowadził wymogu zaniechania dostarczania ciepłej wody do cel mieszkalnych, a jedynie dobowych harmonogramów takich dostaw. Jednakże w ocenie KMP dostawy ciepłej wody do cel mieszkalnych winny umożliwiać zaspokojenie potrzeb sanitarno-higienicznych osadzonych.

W miarę możliwości finansowych cele mieszkalne są cyklicznie remontowane. Większość cel posiada trwałą zabudowę kąpoków sanitarnych. Podczas oglądu remontowanego pawilonu B, wizytujący zauważyli zły stan techniczny części z losowo wybranych cel oraz niepełne odgrodzenie kąpoków kotarą bądź ścianką wysokości ok. 1,60 m. W tej sytuacji Krajowy Mechanizm Prewencji zaznacza, że w przypadku braku możliwości zapewnienia w celi mieszkalnej pomieszczeń sanitarnych, które respektują prywatność, pojemność tej celi powinna zostać zmniejszona, tak aby pełniła funkcję celi jednoosobowej. Zgodnie z linią orzeczniczą Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (sprawa Peers przeciwko Grecji, skarga nr 28524/95) oraz mając na uwadze zalecenia CPT zaznaczyć należy, że korzystanie z otwartego kąpoka sanitarnego w sytuacji, gdy w celi przebywa więcej niż jeden osadzony, może zostać uznane za poniżające traktowanie. W związku z powyższym KMP zaleca całkowite

zabudowanie kąpoków sanitarnych w celach wieloosobowych, bądź zmniejszenie ich pojemności do cel jednoosobowych.

Sprzęt kwaterunkowy w celach mieszkalnych w ocenie wizytujących był znacznie zużyty i zniszczony. Łóżka piętrowe koszarowe nie posiadały zabezpieczeń przed upadkiem oraz nie posiadały drabinek wiodących do górnego poziomu. W ocenie przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji ich brak może przyczynić się do upadków i spowodować ewentualne uszkodzenia ciała osób, które wchodzą na łóżka korzystając z dostępnych, a nieprzystosowanych do tego mebli lub próbując na nie wskoczyć. Dla osób o obniżonej sprawności fizycznej wejście na piętrowe łóżko może okazać się bardzo trudne lub praktycznie niemożliwe. Również materace były znacznie wyeksploatowane. W większości zwizytowanych cel łóżka nie były wyposażone w podkłady pod materac. Stanowiło to szczególne utrudnienie dla osób, których łóżka nie posiadały wszystkich prętów poprzecznych, co powodowało zapadanie się materaca w tym miejscu. Niektórzy więźniowie zapełniali lukę sznurkami lub podstawiali taboret (w przypadku dolnych łóżek). Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca systematyczną wymianę zniszczonego i wyeksploatowanego wyposażenia cel mieszkalnych tak, aby ich stan respektował regułę 18.1 Europejskich Reguł Więziennych stanowiącą, że *miejsce przeznaczone dla więźniów, a w szczególności wszystkie miejsca przeznaczone do spania, powinny zapewniać poszanowanie ludzkiej godności oraz, o tyle o ile to możliwe, prywatności, a także spełniać wymogi zdrowotno-higieniczne, z należyтым uwzględnieniem warunków klimatycznych oraz, w szczególności, wymogi w zakresie powierzchni, ilości powietrza, oświetlenia, ogrzewania i wentylacji.*

W pawilonie A funkcję cel mieszkalnych pełniły 3 świetlice. Przekształcone one zostały na kilkunastoosobowe cele (11 i 10-osobowe), wyposażone w łóżka, taborety i stoły. Brakowało natomiast w nich szafek, w których osadzeni mogliby przechowywać żywność lub swoje rzeczy osobiste oraz półek na przybory toaletowe – w myśl Załącznika nr 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

dnia 17 października 2003 r. w *sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 186, poz. 1820).

W skład pomieszczeń kuchni wchodzi m.in. magazyny: nabiału, mięsa i wędlin, artykułów sypkich, warzyw i owoców, pomieszczenia gospodarcze, socjalne, etc. Stan tych pomieszczeń uznać należy za dobry. Kuchnia przygotowuje posiłki, które do osadzonych dostarczane są w termosach. W dniu wizytacji przygotowywano 5 diet: lekkostrawną, cukrzycową, 3 wyznaniowe. Analiza jadłospisów z dni 01-07.10.2012 r., wzbudziła w wizytujących zastrzeżenie w zakresie wysokości oszczędności w wydatkach na żywność stosunku do przewidzianych ryczałów. Zauważono, że różnica do ryczału w wielu przypadkach przekracza 10% (np. 04.10.2012 jadłospis dla normy Lc wykazał różnicę w wysokości 12,79%, 03.10.2012 – norma Lc – 13,2%, 03.10.2012 – norma L – 16,49%, 02.10.2012 – norma Lc – 19,26%, 02.10.2012 – norma L – 15,26%, 02.10.2012 – norma Pm – 15,4%, 01.10.2012 – norma Lc – 16,03%, 01.10.2012 – norma L – 16,14%, 01.10.2012 – norma P – 17,08%, 05.10.2012 – norma Lc – 19,56%, 05.10.2012 – norma P – 19,38%, 06.10.2012 – norma L – 18,4%, 06.10.2012 – norma P – 18,54%, 07.10.2012 – norma P – 17,7%). Tymczasem, zgodnie z § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. w *sprawie określenia wartości dziennej normy wyżywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych* (Dz. U. z 2003 r. Nr 167, poz. 1633) dopuszcza się oszczędności stawek dziennych w wysokości do 10 %. Oszczędności w wysokości do 20 % dopuszczalne są jedynie „w szczególnie uzasadnionych przypadkach, związanych z sezonowością występowania artykułów spożywczych na rynku” (§ 5 ust. 4). W związku z powyższym, Mechanizm przypomina, iż większe oszczędności powinny być incydentalne. Nie jest dopuszczalne stosowanie oszczędności w tym wymiarze jako reguły.

Niektórzy osadzeni, z którymi rozmawiali wizytujący, skarżyli się na jakość wydawanych posiłków oraz podkreślali monotonię diety. Krajowy Mechanizm Prewencji poddaje pod rozwagę urozmaicenie wydawanych posiłków,

szczególne zaś wzbogacenie ich o owoce i warzywa. W kontekście skarg osadzonych na zbyt małe porcje Mechanizm rekomenduje ograniczenie wydawania decyzji o zwiększeniu oszczędności do 20 % stawki do przypadków rzeczywiście uzasadnionych.

W jednostce znajdują się trzy kompleksy placów spacerowych: jeden umiejscowiony przy pawilonie A (cztery place spacerowe), drugi umiejscowiony przy pawilonie B (cztery place spacerowe), a trzeci przy pawilonie C (cztery place spacerowe). Wszystkie miejsca przeznaczone do odbywania spacerów wyposażone są w ławki oraz wyznaczone mają miejsca do palenia wyrobów tytoniowych. Żaden z placów spacerowych nie jest zadaszony. Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca rozważenie wykonania zadaszenia fragmentu pól spacerowych, tak by osadzeni mogli z nich korzystać również w trakcie opadów. Tożsame stanowisko wyraził CPT zaznaczając, iż *przyjmuje się jako podstawową gwarancję, że osadzeni powinni mieć możliwość spędzenia przynajmniej jednej godziny ćwiczeń na świeżym powietrzu dziennie (najlepiej jako część szerszego programu zajęć). Kluczowe znaczenie ma także to, aby plac ćwiczeń na zewnątrz budynku był odpowiednio przestronny, a także – w miarę możliwości – dawał schronienie przed niepogodą* (Fragment § 48 Drugiego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (92) 3]). Poza tym, w ZK w Siedlcach funkcjonuje boisko sportowe na którym prowadzone są zajęcia z gier zespołowych (siatkówka plażowa, piłka nożna).

W rozmowach indywidualnych więźniowie podkreślali, że większość osadzonych używa wyrobów tytoniowych w trakcie realizacji spacerów, co wiąże się z tym, że osoby niepalące zmuszone są do przebywania w zadymionym środowisku. KMP uznał, że pola spacerowe nie spełniają warunków określonych w § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków używania wyrobów tytoniowych na terenie obiektów podlegających Ministrowi Sprawiedliwości oraz w środkach przewozu osób (Dz. U. z 2011 r. Nr 135, poz. 795). W myśl przywołanego przepisu miejsca te powinny być wyznaczone w sposób uniemożliwiający oddziaływanie dymu tytoniowego na osoby niepalące, z zachowaniem stref wolnych od dymu

tytoniowego. Tymczasem, pola spacerowe w wizytowanej jednostce są nieduże, ich boki obudowane są betonowymi płytami, a sufit pola stanowi siatka. Na tych polach są realizowane spacerosy osadzonych w grupach liczących do kilkunastu osób. W ocenie KMP na polach spacerowych o przywołanych warunkach nie ma strefy wolnej od dymu tytoniowego. Sytuacja ta powoduje, iż do Rzecznika Praw Obywatelskich wpływają liczne skargi w tym zakresie. W związku z powyższym, Mechanizm zaleca usytuowanie palarni gwarantujące osobom niepalącym ochronę przed oddziaływaniem dymu tytoniowego.

Zgodnie z Porządkiem wewnętrznym Zakładu, osadzeni zakwaterowani w pawilonie A korzystają z łaźni usytuowanych na poszczególnych oddziałach, osadzeni zakwaterowani w pawilonie B, C i D korzystają z łaźni usytuowanych w tych pawilonach. Zwizytowane łaźnie (w pawilonie A i B) były w bardzo dobrym stanie. Dodatkowo łaźnia w pawilonie B, z której korzysta większość osadzonych, posiadała wyodrębnione przegrody z natryskami. W pawilonie A nie wydzielono odrębnych stanowisk, które oddzielałyby osadzonych zapewniając intymność. Rzecznik Praw Obywatelskich pełniący funkcję Krajowego Mechanizmu Prewencji stoi na stanowisku, że mimo iż przepisy nie odnoszą się szczegółowo do kwestii sposobu udzielania kąpielii osadzonym, należy przyjąć, że tak jak w całym procesie wykonywania kary pozbawienia wolności, obowiązuje tu zasada humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności, z poszanowaniem ich godności. Mając to na względzie przyjąć należy, że kąpiel osadzonych powinna odbywać się w warunkach zapewniających każdemu osadzonemu minimum intymności, odpowiadających pod tym względem ogólnie przyjętym w społeczeństwie standardom, z poszanowaniem godności osobistej. Takie stanowisko podziela również Centralny Zarząd Służby Więziennej, czemu dał wyraz w piśmie z dnia z dnia 15 marca 2010 r. (BPR-0510/932/10/Z-1). Przedstawiciel Centralnego Zarządu Służby Więziennej poinformował również, że przedstawiciele Biura Kwatermistrzowsko - Inwestycyjnego CZSW w toku przeprowadzanych kontroli w zakładach karnych i aresztach śledczych, każdorazowo zwracają uwagę na konieczność wykonania w łaźniach ścianek

działowych między stanowiskami prysznicowymi tak, aby zapewnić jednemu osadzonemu jedno stanowisko. KMP podkreśla, że zaprojektowanie łaźni w pawilonie B (ze odrębnymi stanowiskami) zapewnia właściwe standardy, o których była mowa powyżej. Zastosowania takiego rozwiązania wymagają również pozostałe łaźnie.

Kąpiele odbywają się raz w tygodniu do 10 minut, co stanowi minimum określonego w normach krajowych. Podczas kąpieli woda jest dwukrotnie wyłączana (czas na namydlenie) oraz ponownie puszczana (czas na umycie). Z rozmów z osadzonymi wynika, iż sposób udzielania kąpieli jest dla nich uciążliwy, głównie ze względu na brak dostatecznego czasu. Warto w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z regułą 19.4 Europejskich Reguł Więziennych *każdy więzień powinien mieć prawo wykąpać się lub wziąć prysznic jeśli to możliwe codziennie, lecz przynajmniej dwa razy w tygodniu (lub w razie potrzeby częściowej) w interesie ogólnej higieny*. Można także przytoczyć orzeczenie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydane w sprawie Ananyev i inni przeciwko Rosji, w którym Trybunał zauważył, że *prawdziwie ludzkie środowisko nie jest możliwe bez łatwego dostępu do toalety czy możliwości utrzymania swego ciała w czystości. Trybunał często stwierdzał, że czas na wzięcie prysznica zwykle przyznawany więźniom w aresztach śledczych w Rosji był ograniczony do 15 – 20 minut raz w tygodniu. Był więc oczywiście niewystarczający do zachowania właściwej higieny ciała* [orzeczenie w trybie wyroku pilotażowego – 10 stycznia 2012 r., Izba (Sekcja I), skargi nr 42525/07 i 60800/08]. Mechanizm także stoi na stanowisku, że możliwość kąpieli raz na tydzień jest niewystarczająca do utrzymania należytej higieny, a walor ekonomiczny takiej częstotliwości podnoszony często przez władze jednostek penitencjarnych, ma charakter jedynie pozorny. Więźniowie korzystający z dodatkowych, prowizorycznych kąpieli w celach mieszkalnych, zużywają więcej wody oraz prądu niezbędnego do jej podgrzania, niż zużyliby podczas kąpieli w więziennej łaźni. Dlatego w ocenie Mechanizmu władze Zakładu powinny zwiększyć częstotliwość kąpieli dla osadzonych mężczyzn.

W Zakładzie wyodrębniona jest cela dla osób niepełnosprawnych, która w ocenie KMP nie spełnia wystarczających warunków (np. nie posiada uchwytów). W związku z możliwością odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania w wizytowanym Zakładzie przez osoby niepełnosprawne, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca odpowiednie przystosowanie przynajmniej jednej z cel mieszkalnych (w szczególności dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim). Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu w orzeczeniu z 2006 r. w sprawie Vincent przeciwko Francji (Nr skargi 6253/03) uznał, że osadzenie osoby niepełnosprawnej w więzieniu, gdzie nie może ona poruszać się, w szczególności, opuścić celi samodzielnie, jest „poniżającym traktowaniem” w rozumieniu art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Z protokołów kontroli Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach wynika, iż wobec Zakładu prowadzone jest postępowanie dotyczące poprawy stanu sanitarnego pawilonu B (usunięcia zagrzybienia pomieszczeń oraz remont pomieszczeń – realizacja do 31.12.2012 r.). Stan realizacji zaleceń jest monitorowany przez Sanepid w Siedlcach, co potwierdza kontrola przeprowadzona w dniu 31.05.2012 r. Podczas niej ujawniono ponadto znaczne zagrzybienie sufitu i ścian w łaźni przy siłowni oraz liczne kolonie grzybów/pleśni na suficie w łaźni oddziału II w pawilonie A, która kilka miesięcy wcześniej była poddana remontowi.

Monitoringiem wizyjnym rejestrującym jedynie obraz objęte są m.in.: 3 cele dla „niebezpiecznych”, celi izolacyjnej, 4 cele mieszkalne. W dwóch celach zabezpieczających monitoring rejestruje obraz oraz dźwięk. W jednym z oddziałów we wszystkich monitorowanych celach mieszkalnych przebywali osadzeni. Dwie monitorowane cele dla osadzonych „niebezpiecznych” w dniu wizytacji wykorzystywane były jako zwykłe cele mieszkalne. Podobnie sytuacja przedstawiała się w trzech celach izolacyjnych, w których również przebywali osadzeni w warunkach zwykłego zakwaterowania. Dwie z tych cel wyposażone były w monitoring wizyjny. Przeznaczenie cel izolacyjnych oraz cel dla

„niebezpiecznych” na cele mieszkalne niewątpliwie podyktowane było ograniczeniami lokalowymi i miało na celu zapewnienie osadzonym odpowiedniego metrażu. Należy jednak wziąć pod uwagę, że więźniowie osadzeni w tych celach narażeni są na dodatkowe dolegliwości związane z wyposażeniem i estetyką tych cel (np. okratowanie) oraz z ciągłym monitorowaniem przez zainstalowane w nich kamery CCTV, pomimo iż są poza kategorią osadzonych, wobec których ustawodawca przewidział obligatoryjną potrzebę monitoringu. Zdaniem KMP każda taka decyzja powinna być rozpatrywana indywidualnie, starannie uzasadniona i trwać jak najkrótszy czas. Krajowy Mechanizm Prewencji jest świadomy tego, że monitoring w miejscach detencji przyczynia się do sprawniejszego nadzorowania osób pozbawionych wolności, rozwiązywania wielu spraw dotyczących bezpieczeństwa i lepszego zorganizowania pracy personelu. Niemniej jednak zaniepokojony jest faktem, że taka forma kontroli wiąże się niewątpliwie z ograniczeniem konstytucyjnie chronionego prawa do życia prywatnego określonego w art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. 1993, Nr 61, poz. 284) oraz art. 47 Konstytucji RP (Dz. U. 1997, Nr 78, poz. 483). Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. A zatem restrykcje nałożone na osoby pozbawione wolności powinny być ograniczone do koniecznego minimum i proporcjonalne do uzasadnionego celu, dla którego zostały nałożone.

5. Traktowanie przez personel Zakładu.

Oceny osadzonych dotyczące traktowania przez funkcjonariuszy były negatywne. Rozmówcy często zgłaszali przypadki naruszania ich nietykalności osobistej lub niewłaściwego traktowania przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. Sytuacje takie dotyczyły pobić, uderzeń w kark, wulgarnego zwracania się do więźniów (osadzeni określali te sytuacje jako: „metoda siedlecka”, „terapia siedlecka”, „słynne piętki” – czyli uderzanie pałkami w pięty). Miejsca, w których miało dochodzić do takich sytuacji, nie były objęte monitoringiem.

W tym miejscu, KMP przypomina, iż nie do zaakceptowania jest takie zachowanie się funkcjonariuszy SW, które narusza godność osoby pozbawionej wolności. Szacunek dla godności osoby pozbawionej wolności jako człowieka powinien być podstawową wartością etyczną osób odpowiedzialnych za miejsca pozbawienia wolności i osób tam pracujących. To fundamentalne prawo każdego człowieka zostało zagwarantowane w aktach prawa międzynarodowego oraz krajowego. W tym miejscu warto przypomnieć, że zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993, Nr 61, poz. 284) „Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”. Jak wynika z przepisu art. 7 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r., Nr 38, poz. 167) „Nikt nie będzie poddawany torturom lub okrutnemu, niehumanicznemu albo poniżającemu traktowaniu lub karaniu. W szczególności nikt nie będzie poddawany, bez swej zgody swobodnie wyrażonej, doświadczeniom lekarskim lub naukowym”. Podobnie stanowi zasada sformułowana w przepisie art. 40 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483) „Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych”.

Z informacji uzyskanych od Prokuratury Rejonowej w Siedlcach wynika, iż w okresie od 2008 r. do 18 stycznia 2013 r. w Prokuraturze prowadzono jedno postępowanie dot. naruszenia nietykalności cielesnej osadzonego w Zakładzie Karnym w Siedlcach, zakończone umorzeniem. Strona wniosła zażalenie, które nie zostało uwzględnione. Pozostałe postępowania dotyczyły przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Więziennej (art. 231 § 1 k.k.) – 99 z nich zakończyło się odmową wszczęcia postępowania, 56 z nich zakończyło się jego umorzeniem. Skala tych zgłoszeń zdecydowanie największa była w latach 2010-2011 (odpowiednio 42 i 41 postępowań). Wszystkie te postępowania są już zakończone umorzeniem i/lub odmowa wszczęcia postępowania przygotowawczego. W przypadku, gdy strony korzystały ze środka zaskarżenia, zażaleń nie uwzględniano. W jednym natomiast przypadku zażalenie uwzględniono i podjęto postępowanie a

następnie jednak ponownie umorzono. W latach wcześniejszych, tzn. 2008-2009, liczba prowadzonych postępowań była dwukrotnie mniejsza. W roku 2012 prowadzono 23 postępowania w przedmiocie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Więziennej Zakładu Karnego w Siedlcach, z czego 21 zostało już zakończone umorzeniem postępowania. W 8 z tych postępowań strony korzystały ze środków zaskarżenia i tak: w 3 przypadkach zażaleń nie uwzględniono, w 2 przypadkach uwzględniono i podjęto postępowanie a następnie w obu przypadkach ponownie umorzono, w 3 przypadkach zażalenie nie zostało do chwili sporządzenia przez prokuraturę informacji rozpoznane. Kwestia ta jest szczegółowo badana przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.

Traktowanie przez funkcjonariuszy SW było także przedmiotem wielu skarg osadzonych. W 2011 r. w Zakładzie Karnym w Siedlcach rozpatrzono 505 skarg oraz 41 próśb. Największa ilość skarg dotyczyła następujących zagadnień: traktowania przez funkcjonariuszy i pracowników SW (153), warunków bytowych (117), opieki zdrowotnej (56). Wśród złożonych skarg 12 zostało uznanych za zasadne. Dotyczyły one m.in. odmowy wykonania połączenia telefonicznego z adwokatem w dzień spoza grafiku, odmowy udzielenia widzenia z rodziną ze względu na błędne zanalizowanie przepisów w karcie udzielanych widzeń (przeprowadzono z funkcjonariuszem rozmowę dyscyplinującą), decyzji komisji penitencjarnej, odmowy skorzystania z telefonu. Z kolei w 2012 r. do dnia 5 grudnia wpłynęło ok. 370 skarg. Najczęściej dotyczyły one traktowania przez funkcjonariuszy (ok. 80 skarg), warunków bytowych (ok. 50 skarg), opieki medycznej (ok. 30). Cztery skargi zostały uznane za zasadne (m.in. dotyczyły one braku świetlicy, która przeznaczona została na zakwaterowanie osadzonych, nieterminowej realizacji zakupów w kantynie, braku zgody na dostarczenie prasy za pośrednictwem przesyłki pocztowej).

Analiza spraw sądowych prowadzonych przeciwko Zakładowi Karnemu w Siedlcach z powództwa osób skazanych i tymczasowo aresztowanych wskazała, że najczęstszym powodem ich prowadzenia były warunki bytowe. W dniu wizytacji przeciwko Zakładowi Karnemu w Siedlcach toczyło się 126 spraw sądowych, w

tym 6 opierało swoje roszczenia na zarzucie osadzenia z osobami palącymi, 50 - przeludnienia, 8 – opieki medycznej, 37- warunków bytowych, 4 - postępowania funkcjonariuszy, 21 ustalenia prawa i inne).

W dniu wizytacji jeden z osadzonych w rozmowie indywidualnej z przedstawicielami KMP powiedział, że przed osadzeniem w celi zabezpieczającej został pobity pałkami po nogach i rękach. Okazał swoje obrażenia, które w ocenie KMP były poważne (opuchnięte, posiniaczone i poobijane kończyny oraz wybite dwa zęby). Osadzony nie został zbadany przez lekarza, mimo iż § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lipca 2010 r. w *sprawie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz użycia broni palnej lub psa służbowego przez funkcjonariuszy Służby Więziennej* (Dz. U. z 2010 r. Nr 147, poz. 983) wskazuje, aby osobie pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego, zapewnić pomoc medyczną: gdy nastąpiło jej zranienie; gdy pojawiły się widoczne objawy zagrożenia dla jej życia lub zdrowia; na jej wniosek. Po zaistniałej sytuacji osadzony domagał się zbadania przez lekarza, jednak jego prośba nie została zrealizowana. Osadzony wyraził ponadto zgodę na przekazanie do prokuratury, za pośrednictwem Rzecznika Praw Obywatelskich, stosownego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na jego szkodę. Krajowy Mechanizm Prewencji zwrócił się do dyrektora Zakładu z prośbą o natychmiastowe przebadanie przez lekarza tego osadzonego oraz nadesłanie do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich kserokopii książeczki zdrowia w/w osadzonego, w szczególności stron, na których opisane będą wyniki tego badania. **W związku z tym, iż dokumentacja osadzonego nie została nadesłana do Biura RPO, Krajowy Mechanizm Prewencji zwraca się z prośbą o szczegółowe uzasadnienie zaniechania powyższej czynności.**

Skala sygnałów odebranych od osadzonych w zakresie złego traktowania przez personel ZK oraz duża liczba skarg, spraw sądowych oraz postępowań prowadzonych w prokuraturze, uprawdopodobnia w ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji występowanie na terenie jednostki przypadków niewłaściwego traktowania osadzonych przez personel.

W 2011 r. środki przymusu bezpośredniego zastosowano wobec 11 osadzonych w celu przeciwdziałania groźnemu nieposłuszeństwu lub zakłóceniu porządkowi. W każdym z tych przypadków stosowanym środkiem przymusu bezpośredniego było użycie siły fizycznej i umieszczenie w celi zabezpieczającej. W ośmiu przypadkach dodatkowo założono kajdanki, a w pięciu pas obezwładniający. Przyczynami zastosowania środków były m.in. odmowa wykonania polecenia, odmowa poddania się kontroli osobistej, odmowa wejścia do wyznaczonej celi mieszkalnej, a także obraźliwe krzyki pod adresem funkcjonariuszy. Natomiast w 2012 r. środki przymusu zastosowano wobec 10 osadzonych. W każdym z tych przypadków użyto siły fizycznej. Dziewięciokrotnie zastosowano celę zabezpieczającą, siedmiokrotnie pas obezwładniający, sześciokrotnie kajdanki oraz dwukrotnie kask ochronny. Przyczynami użycia tego typu środków były analogiczne jak w przypadku 2011 r. (m.in. groźba dokonania samobójstwa, odmowa wykonania polecenia, odmowa wejścia do wyznaczonej celi mieszkalnej, a także obraźliwe i wulgarne słowa pod adresem funkcjonariuszy). Pracownicy KMP przeanalizowali trzy nagrania z monitoringu ze stosowania środków przymusu bezpośredniego (m.in. użycie kajdanek, kasku ochronnego, pasa obezwładniającego, umieszczenie w celi zabezpieczającej). Stosowanie w/w środków przymusu bezpośredniego nie przekraczało 24 godzin. Według przedstawicieli KMP środki te w analizowanych przypadkach zastosowane zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W 2011 r. w ZK Siedlce doszło do 21 zdarzeń nadzwyczajnych. Najczęściej była to bójka lub pobicie (7 przypadków) oraz ujawnienie przedmiotu niebezpiecznego lub niedozwolonego (7 przypadków: telefon komórkowy – 3, narkotyki – 4). Dwukrotnie osadzeni próbowali dokonać samobójstwa. Pojedyncze przypadki dotyczyły znęcania się nad osadzonym, samowolnego oddalenia się osadzonego oraz ucieczki osadzonego, który został zatrzymany w pościgu bezpośrednim przez funkcjonariusza. Innymi zdarzeniami uznanymi przez dyrektora placówki za zdarzenia nadzwyczajne była kolizja pojazdu konwojującego oraz pobicie nowoprzyjętego osadzonego przez funkcjonariuszy.

Pisemna informacja o tym ostatnim wpłynęła z AŚ Warszawa - Mokotów wraz z oświadczeniem osadzonego, w którym poinformował, że został uderzony przez funkcjonariuszy SW Zakładu Karnego w Siedlcach przy przyjęciu do jednostki, w wyniku czego uderzył głową w ścianę. Natomiast w roku 2012 do dnia wizytacji KMP doszło do 18 nadzwyczajnych zdarzeń. Połowa z nich dotyczyła bójek lub pobic między osadzonymi. Ponadto, doszło do dwóch zgonów osadzonych, które nie były wynikiem samobójstw. Dwukrotnie na terenie ZK Siedlce próbowano dokonać samobójstwa. Doszło również m.in. do samowolnego oddalenia się osoby pozbawionej wolności oraz do napaści na funkcjonariuszy w trakcie wykonywania czynności.

W latach 2011 – 2012 (do dnia wizytacji) w ZK w Siedlcach miały miejsce 42 akty samoagresji. W 20 przypadkach motyw był instrumentalny – protest przeciwko działalności administracji bądź sądu lub prokuratury, a w 6 - emocjonalny, w pozostałych chodziło o inny powód. Najczęstszym rodzajem samouszkodzeń były cięcia (16 razy) i połyk (6 razy), a także odmowa przyjmowania pokarmów (12 razy). Doszło także do 4 usiłowań samobójczych – powieżeń i jednego zatrucia lekami.

6. Dyscyplinowanie

Z informacji uzyskanych od dyrektora jednostki wynika, iż kary dyscyplinarne w 2011 r. były wymierzane łącznie 247 razy. Z kolei w okresie od początku 2012 r. do dnia wizytacji w jednostce wymierzono 253 kary dyscyplinarne (wobec 202 osób). W roku bieżącym do najczęściej stosowanych należały kary: nagany (114), pozbawienia możliwości otrzymywania paczek żywnościowych na okres do 3 miesięcy (46), udzielanie widzeń w sposób uniemożliwiający bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą na okres do 3 miesięcy (38), pozbawienie możliwości dokonania zakupów wyrobów tytoniowych na okres do 3 miesięcy (13), pozbawienie możliwości korzystania z niektórych zajęć sportowych (10), umieszczenia w celi izolacyjnej na okres do 14 dni (8). Struktura kar

wymierzanych w roku 2011 przedstawia się w sposób bardzo zbliżony do zaprezentowanej powyżej.

Krajowy Mechanizm Prewencji zapoznał się także z zestawieniem nagród zastosowanych wobec skazanych i tymczasowo aresztowanych od początku 2011 r. do dnia wizytacji. Z przedstawionych Mechanizmowi informacji wynika, że w 2012 r. udzielono 2056 nagród, wobec 877 osadzonych. Najwięcej osób nagrodzonych zostało zezwoleniem na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej (310 osób), pochwałą (178), zezwoleniem na odbywanie widzeń we własnej odzieży (83), zezwoleniem na dłuższe widzenie (79), zezwoleniem na widzenie bez osoby dozorującej (78).

Krajowy Mechanizm Prewencji pozytywnie ocenia funkcjonującą w Zakładzie Karnym w Siedlcach praktykę nagradzania osadzonych. Perspektywa otrzymania nagrody stanowić może dla skazanych dodatkową zachętę do pracy nad zmianą swojej postawy na społecznie aprobowaną.

7. Prawo do informacji.

Dokumentami regulującymi prawa i obowiązki osadzonych w jednostce jest Zarządzenie Wewnętrzne Nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce z dnia 15 marca 2012 r., Zarządzenie zmieniające nr 1 z dnia 01 maja 2012 r do Zarządzenia Wewnętrznego nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce, Zarządzenie zmieniające nr 2 z dnia 25 lipca 2012 r. do Zarządzenia Wewnętrznego nr 17/2012 Dyrektora Zakładu Karnego w Siedlcach z dnia 15 marca 2012 roku w sprawie porządku wewnętrznego w ZK Siedlce. Kopie porządku wewnętrznego znajdowały się w poszczególnych celach mieszkalnych. Tylko w jednym przypadku zauważono jego brak (uwaga dotyczy świetlicy w oddziale II pawilonu A, która w dniu wizytacji wykorzystywana była jako cela mieszkalna). W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji przepisy zawarte w powyższych aktach sformułowane są jasno, jednakże wskazane byłoby stworzenie jednolitego

tekstu porządku zawierającego zmiany, o których mowa w załącznikach. Obecny podział stanowi utrudnienie w zrozumieniu przedstawianych reguł, a przecież dokumenty te adresowane są do osób, które mogą mieć szczególne problemy z interpretacją takich materiałów.

Na ścianach korytarzy wywieszono zostały adresy instytucji krajowych oraz międzynarodowych stojących na straży praw człowieka.

W bibliotece brakowało aktualnych Kodeksów karnych, Kodeksów karnych wykonawczych oraz przetłumaczonych na języki obce tekstów regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności. Te ostatnie dostępne były natomiast u wychowawców. W związku z tym KMP rekomenduje wyposażenie biblioteki w aktualne akty prawne, tak by dostęp do nich nie był uzależniony od zgody i woli personelu Zakładu.

Ponadto Mechanizm zaleca, aby dostęp osadzonych do informacji poszerzyć o rozpowszechnianie wśród osób pozbawionych wolności wiedzy na temat rozstrzygnięć Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Konstytucyjnego i ich skutków. W ocenie przedstawicieli KMP, informowanie o orzecznictwie wskazanego Trybunału, mogłoby odbywać się za pomocą audycji emitowanej w radiowęźle.

8. Prawo do kontaktu ze światem zewnętrznym.

W oddziałach Zakładu znajdują się samoinkasujące aparaty telefoniczne przeznaczone do dyspozycji skazanych. Jednorazowy czas korzystania z aparatu telefonicznego nie może przekroczyć 10 minut. Sposób wykonywania rozmów telefonicznych reguluje Porządek wewnętrzny, zgodnie z którym skazani mogą korzystać w określonych godzinach w zależności od oddziału. Z prowadzenia rozmów telefonicznych nie mogą korzystać tymczasowo aresztowani. Zakaz ten obejmuje również kontakty z obrońcą lub pełnomocnikiem, o których mowa w art. 215 § 1 k.k.w.

Krajowy Mechanizm Prewencji wielokrotnie informował o potrzebie uchylenia całkowitego zakazu prowadzenia rozmów telefonicznych przez osoby

tymczasowo aresztowane ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym podczas nieobecności innych osób oraz umożliwieniu wykonywania takich rozmów z poszanowaniem tajemnicy i bez ograniczeń częstotliwości kontaktów. Zgodnie z art. 215 § 1 k.k.w. tymczasowo aresztowany ma prawo do porozumiewania się z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Wbrew dosłownemu brzmieniu art. 215 k.k.w., przepis ten przyznaje tymczasowo aresztowanemu prawo kontaktowania się z wymienionymi osobami również telefonicznie bądź przy wykorzystaniu innych dostępnych mu technicznych środków przekazywania informacji. Wyjaśnić należy, że korespondencją, w rozumieniu art. 8 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 1950 r., są różne sposoby komunikowania się, w tym także rozmowa telefoniczna. Zakaz korzystania z aparatu telefonicznego oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, wynikający z treści art. 217c k.k.w. nie ma zatem zastosowania do kontaktów aresztowanego z osobami, o których mowa w treści art. 215 § 1 k.k.w. Przedstawione stanowisko zostało podzielone przez Ministra Sprawiedliwości (pismo do Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 28 czerwca 2010 r.) oraz Komisję Kodyfikacyjną Prawa Karnego przy Ministrze Sprawiedliwości, według której organy procesowe oraz organy służby więziennej nie mają uprawnienia do wprowadzania ograniczeń w tym zakresie.

Warto dodać, że również CPT podczas czwartej okresowej wizyty w Polsce w 2009 r. zakwestionował stan prawny w zakresie całkowitego zakazu prowadzenia rozmów telefonicznych przez osoby tymczasowo aresztowane. Ponadto, całkowity zakaz prowadzenia rozmów telefonicznych przez osoby tymczasowo aresztowane stoi w sprzeczności z regułami: 95.3, 98.2 i 99, zawartymi w Europejskich Regułach Więziennych.

Widzenia z osobami odwiedzającymi odbywają się w sali widzeń, wyposażonej w stoliki i krzesła. Znajduję się w niej skromy kącik dla dzieci, z maskotkami i zabawkami, który powstał z inicjatywy pracowników Zakładu.

Ponadto, w sali widzeń wyodrębniono część przeznaczoną do widzeń uniemożliwiających bezpośredni kontakt z osobą odwiedzającą. Poszczególne stanowiska (2) oddzielone są od siebie przegrodami, zaś odwiedzających od skazanych dzieli pleksa. Każde stanowisko wyposażone jest w telefon służący do komunikowania się skazanego z odwiedzającymi. Nagroda w postaci zezwolenia na widzenie bez osoby dozoru (art. 138 § 1 pkt 2 kkw.) realizowana również w sali widzeń w trzech wyodrębnionych pomieszczeniach, w których znajdują się krzesła i stół. Wyposażone są one także w wyświetlacz sygnalizujący koniec widzenia. Tym sposobem funkcjonariusz nie ingeruje podczas widzenia, nawet w sytuacji poinformowania o jego zakończeniu. Do dyspozycji osób odwiedzających pozostaje przestronna poczekalnia z krzesłami i toaleta.

Zgodnie z § 17 pkt 5 Porządku wewnętrznego widzeń nie udziela się w dni świąteczne tj.: 1 i 6 stycznia, 1 i 2 dzień Świąt Wielkanocnych, 1 i 3 maja, Dzień Bożego Ciała, 15 sierpnia, 1 i 11 listopada, 1 i 2 dzień Świąt Bożego Narodzenia.

Zatem w wizytowanej jednostce nie udziela się widzeń w dni ustawowo wolne od pracy (np. święta państwowe, święta kościelne). Mechanizm zwraca uwagę, że bliskość w rodzinach utrzymywana jest między innymi dzięki podtrzymywaniu zwyczaju spotkań w określone dni w roku. Nadto, osoby pracujące mają w te dni, ze względu na zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy, niejednokrotnie rzadką szansę na dotarcie do niemieszkających w pobliżu członków rodzin. Podtrzymywanie kontaktów z rodziną i światem zewnętrznym zostało uznane za jeden z najważniejszych elementów oddziaływania na skazanych (art. 67 § 3 k.k.w.). Inspirowanie kontaktów skazanych z osobami najbliższym jest jednym z podstawowych elementów oddziaływań penitencjarnych [§ 7 ust. 2 pkt 13 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów prowadzenia oddziaływań penitencjarnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. Nr 151, poz. 1469)]. W tej mierze warto również przywołać Europejskie Reguły Więzienne: *władze więzienne winny pomagać więźniom w utrzymaniu odpowiedniego kontaktu ze światem zewnętrznym oraz zapewniać im w tym celu odpowiednie*

wsparcie materialne (Reguła 24.1). Mając na uwadze, iż w wizytowanych przez Krajowy Mechanizm Prewencji jednostkach penitencjarnych, kwestia ta uregulowana jest w różnorodny sposób, Rzecznik Praw Obywatelskich wystąpił do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z prośbą o ujednoczenie zasad udzielania widzeń w dni ustawowo wolne od pracy.

Jednostka nie dysponuje pomieszczeniem do udzielania widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej. Brak w jednostce pomieszczenia do realizacji przewidzianej w art. 138 § 1 pkt 3 kkw. nagrody uniemożliwia w praktyce udzielenie wspomnianej nagrody, nawet w przypadku spełniania przez osadzonych warunków do jej przyznania. W ocenie Krajowego Mechanizmu Prewencji warto rozważyć zorganizowanie w miarę możliwości na terenie Zakładu odpowiednio wyposażonego pomieszczenia do udzielania widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozorującej.

9. Prawo do ochrony zdrowia.

W jednostce zatrudnionych jest 2 lekarzy pierwszego kontaktu na umowę zlecenie, lekarza dentystę (0,6 etatu). Ponadto, jednostka zatrudnia specjalistów w następującej dziedzinie: dermatologa (0,25 etatu), psychiatrę (0,75 etatu), laryngologa (0,25 etatu), pulmonologa (0,25 etatu), kardiologa (0,25 etatu), okulistę (0,25 etatu), neurologa (0, 25 etatu), chirurga (0,5 etatu), radiologa (0,4 etatu). W skład średniego personelu medycznego wchodzi 7 pielęgniarek, 1 technik protetyk., 1 technik rtg (wszyscy są funkcjonariuszami).

Z informacji uzyskanych od dyrektora Zakładu wynika, że lekarze pierwszego kontaktu przyjmują osadzonych 4 dni w tygodniu przez 4-5 godzin dziennie. Zdaniem dyrektora wskazane byłoby zabezpieczenie przyjęć lekarza przez wszystkie dni tygodnia. Powyższy stan podyktowany jest brakiem zainteresowania lekarzy pracą w zakładzie karnym. Drugim ważnym argumentem jest fakt, że aby sprostać założeniom projektu „Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych 2011-2015” wskazane byłoby zatrudnienie dodatkowego lekarza psychiatry.

Drugi psychiatra ułatwiłby realizację celu, jakim jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym osadzonych objętych programem zapobiegania depresji i samobójstwom poprzez zwiększenie częstotliwości i systematyczności przyjęć psychiatrycznych.

Ambulatorium ZK w Siedlcach składa się z kompleksu głównego, znajdującego się w pawilonie D, w skład którego wchodzi: gabinet lekarski, gabinet zabiegowy, gabinet stomatologiczny ze помещением do sterylizacji narzędzi, pracownia RTG, pomieszczenie administracyjne, gabinet kierownika, dwie poczekalnie dla pacjentów, 2 izby chorych. Dwa pojedyncze pomieszczenia znajdują się także w oddziale I i VI, które służą jako gabinety lekarskie i zabiegowe. Na wyposażeniu ambulatorium znajdują się unit stomatologiczny, autoklaw, aparat EKG, defibrylator, aparat do zdjęć rtg z ciemnią. Krajowy Mechanizm Prewencji nie miał zastrzeżeń co do wyglądu i wyposażenia tych pomieszczeń.

Funkcjonariusz Służby Więziennej, który doprowadził pacjenta do gabinetu, jest nieobecny podczas badania, chyba że takie życzenie wyrazi lekarz.

Ważną kwestią poruszaną już w niniejszym Raporcie w kontekście prawa do ochrony zdrowia jest zapewnienie osobom niepalącym przebywanie w przestrzeni wolnej od dymu tytoniowego. Podczas oglądu oddziałów mieszkalnych wizytujący zauważali sytuację, w której funkcjonariusz SW palił papierosy na korytarzu, w którym obowiązywał zakaz spożywania wyrobów tytoniowych. W związku z powyższym KMP zarekomendował dyrektorowi jednostki, aby pouczył personel o spożywaniu wyrobów tytoniowych w miejscach do tego przeznaczonych, tak aby nie narażać osób niepalących na wdychanie dymu tytoniowego. Inna kwestia dotyczyła umieszczania w celach dla palących osób niepalących, co było przedmiotem wielu skarg osadzonych. W dniu wizytacji również taka sytuacja została zauważona (dotyczyła ona osadzonego (*dane usunięto*) osadzonego w celi z 5 osobami palącymi).

10. Oddziaływania kulturalno-oświatowe.

Podstawą formą działalności kulturalno – oświatowej w Zakładzie Karnym w Siedlcach są audycje tematyczne i okolicznościowe prowadzone przez wychowawcę ds. k - o oraz zatrudnionego w radiowęźle osadzonego (w wymiarze 7/8 etatu). Audycje przeplatane są emisjami programów stacji radiowych, które nadawane są przez wszystkie dni w tygodniu. Materiały wykorzystywane do ich sporządzania zostają wyselekcjonowane z prasy, bądź też wykorzystywane są informacje zaczerpnięte z Internetu. Z reguły tematy audycji dotyczą wiedzy ogólnej, poruszającej wydarzenia historyczne, geografie, zagadnienia prawne, w tym międzynarodowe standardy odbywania kary, uprawnienia kodeksowe, profilaktykę zdrowotną, medycynę, politykę, sport, literaturę, film, itp. Odgrywają więc one rolę zarówno edukacyjną jak też wychowawczą.

Wychowawcy ds. k - o, sportu oraz sprawujący opiekę nad biblioteką stale współpracują z wychowawcami pełniącymi służbę w wyznaczonych oddziałach mieszkalnych. Organizowane są różnego rodzaju konkursy tematyczne i turnieje.

Dużym atutem w prowadzeniu oddziaływań k-o w Zakładzie jest przestronna i dobrze wyposażona sala gimnastyczna. Każdego dnia - wg opracowanego grafiku - do sali sportowej doprowadzanych jest kilkudziesięciu osadzonych. Pod okiem wychowawców ds. sportu mają oni możliwość korzystania z dużej ilości atestowanych maszyn i urządzeń. W ogromnej większości jest to sprzęt nowoczesny, zakupiony w ciągu ostatnich kilku lat, certyfikowany i znajdujący się w doskonałym stanie technicznym. Należy podkreślić, że w sali sportowej oprócz urządzeń do ćwiczeń siłowych znajduje się także sprzęt sportowy i rozrywkowy. Po każdorazowym korzystaniu z siłowni, osoby biorące udział w zajęciach, mają możliwość wykąpać się w łaźni, znajdującej się tuż obok sali gimnastycznej. Na wyposażeniu sali ćwiczeń znajdują się również stoły do tenisa stołowego, „piłkarzyki”, ruchoma bieżnia treningowa, cykloergometry oraz zestaw do darta. Oprócz codziennych zajęć przeprowadzanych zgodnie z grafikiem, w sali sportowej organizowane były zawody i turnieje sportowe: piłki nożnej, plażowej piłki siatkowej, tenisa stołowego, „piłkarzyków”, jazdy na czas na cykloergometrze, biegu

na czas po bieżni treningowej, wyciskania sztangi klatką piersiową, unoszenia ciężaru w martwym ciągu itp.

W pobliżu sali gimnastycznej znajduje się świetlica centralna, która dysponuje 100 miejscami siedzącymi w postaci drewnianych foteli kinowych, które udało się nieodpłatnie pozyskać dzięki pomocy Miejskiego Ośrodka Kultury w Siedlcach. W Zakładzie Karnym w Siedlcach od wielu lat organizowane są cykliczne imprezy masowe, spektakle i koncerty muzyczne, spotkania z przedstawicielami kultury, muzyki, sportu. Do innych form działalności kulturalno-oświatowej przeprowadzanej w ZK można zaliczyć: konkursy tematyczne, konkursy wiedzy ogólnej, prelekcje filmów oraz zajęcia w świetlicach oddziałowych.

Zakład dysponuje biblioteką centralną liczącą 13305 pozycji książkowych. Aktualnie jednostka nie posiada środków finansowych na zakup nowych pozycji książkowych. Aby wzbogacić księgozbiór jednostka współpracuje z Miejską Biblioteką Publiczną w Siedlcach w ramach podpisanego porozumienia. Oferta biblioteki jest atrakcyjna, czego dowodem jest duże zainteresowanie osadzonych. Otrzymują oni do wypełnienia karty zamówień, a po ich wypełnieniu oczekują na dokonanie wymiany książek. Wymiany takie w każdym oddziale odbywają się dwa razy w miesiącu. Kilka razy w miesiącu Zakład otrzymuje kilkadziesiąt darmowych egzemplarzy gazet i czasopism, które rozdzielane są do oddziałów mieszkalnych w trakcie dokonywanych w nich wymian książek. W każdym kwartale prenumeraty prasy dokonuje zazwyczaj około 5 osadzonych. Niektórzy z nich zamawiają kilka tytułów, przeznaczając na ten cel własne środki pieniężne.

Na uwagę zasługuje fakt, że Zakład prowadzi wśród więźniów szeroką akcję informacyjną dotyczącą wykonywania kary w systemie dozoru elektronicznego. ZK Siedlce znajduje się w czołówce zakładów, które oferują osadzonym taką formę kary (miesięcznie z dozoru korzysta ok. 10-16 osób). Więźniowie o tej możliwości informowani są już podczas rozmowy wstępnej. Ponadto wszelkie informacje oraz plakaty znajdują się na tablicach korytarzowych oraz w celach mieszkalnych.

11. Oddziaływania terapeutyczne.

W ZK w Siedlcach funkcjonuje oddział terapeutyczny dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo. W oddziale terapeutycznym w dniu wizytacji odbywało karę 47 osadzonych.

W oddziale znajduje się: 13 cel mieszkalnych, 3 sale terapii zajęciowej, 1 pracownia komputerowa, 1 świetlica, 1 sala ćwiczeń ruchowych i pomieszczenia personelu. Oddział terapeutyczny jest w trakcie remontu: została wymieniona instalacja elektryczna, hydrauliczna, wentylacja. Dwie sale przeznaczone na terapię są jeszcze w trakcie remontu. Pozostałe 2 sale: stolarnia i sala komputerowa są już po remoncie, odbywają się w nich zajęcia. Oddział terapeutyczny realizuje program zaakceptowany przez Dyrektora Generalnego SW. Stosowane są oddziaływania wychowawcze, psychologiczne indywidualne i grupowe, terapia zajęciowa, zajęcia dla osób uzależnionych, edukacja zdrowotna.

W oddziale terapeutycznym odbywają się także zajęcia edukacyjne dla osób uzależnionych. Uczestniczy w nich 20 osadzonych. Zajęcia prowadzone są przez terapeutę ds. uzależnień.

12. Zatrudnienie.

W 2012 r. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Warszawie przydzielił 25 etatów z przeznaczeniem do wykorzystania przy zatrudnianiu osadzonych do prac pomocniczych i porządkowych wykonywanych na rzecz jednostki. Faktyczne wykorzystanie etatów w tym roku wyniosło 109,28% (33 osoby zatrudnione, łącznie 27,25% etatu).

W dniu wizytacji w formie odpłatnej zatrudnionych było ponadto 10 osadzonych w działającym na terenie Zakładu Przedsiębiorstwie Państwowym „SETAR”. Siedemnastu skazanych zatrudniano nieodpłatnie także przy pracach publicznych na rzecz Urzędu Miasta w Siedlcach, Domu Pomocy Społecznej, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz szkół publicznych.

Z kolei liczba osób zatrudnionych na rzecz jednostki nieodpłatnie wyglądała następująco: 28 osób na podstawie art. 123a § 1 kkw. oraz 31 osób na podstawie

art. 123a § 2 kkw. Wymienioną formę zatrudnienia obejmowano m.in. osadzonych zatrudnianych w grupach remontowych, sprzątających, korytarzowych, przy transporcie posiłków lub w bibliotece i intrologatorni.

W Zakładzie w 2012 r. przeprowadzano liczne kursy zawodowe m.in. w zakresie: glazurnik (wzięło w nim udział 12 skazanych), podstaw obsługi komputera (10 skazanych), fryzjer męski (12 skazanych), blacharz-dekarz (12 skazanych), monter sieci teleinformatycznych (12 skazanych) oraz 3 edycje kursu „Technolog robót wykończeniowych w budownictwie (29 skazanych) i 2 edycje kursu „Kucharz małej gastronomii” (19 skazanych).

13. Prawo do praktyk religijnych.

Opiekę duszpasterską w Zakładzie sprawuje kapelan Kościoła Rzymsko-Katolickiego zatrudniony na 0,5 etatu oraz kapelan Kościoła Prawosławnego zatrudniony na 0,25 etatu. Spotykają się oni z osadzonymi realizując posługi indywidualne oraz z grupami biblijnymi. Kapelan Kościoła Rzymsko-Katolickiego odprawia jeden raz w tygodniu nabożeństwa. Zgłoszenia do kapelanów odbywają się za pośrednictwem wychowawców Działu Penitencjarnego, którzy przekazują je wychowawcy ds. k – o. Wychowawca ds. k - o zgłasza nazwiska zainteresowanych udziałem w spotkaniach indywidualnych lub nabożeństwach kapelanom. Msze święte odprawiane są w niedzielę oraz wybrane dni świąteczne. Z jednostce nie ma odrębnego pomieszczenia w rodzaju kaplicy. Nabożeństwa kościoła katolickiego odbywają się w świetlicy centralnej, gdzie na stałe znajduje się ołtarz. Spotkania innych wyznań odbywają się w świetlicach ogólnych, ale także w świetlicy centralnej, jeśli organizowane jest spotkanie większej wagi.

Oprócz działalności księdza Kościoła Katolickiego i Prawosławnego, odbywają się spotkania: Kościoła Zielonoświątkowego, Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego, Bractwa Świadków Jehowy.

14.Rekomendacje

Na podstawie art. 19 Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, Krajowy Mechanizm Prewencji zaleca:

1. Dyrektorowi Zakładu Karnego w Siedlcach:

- 1.1.** zbadanie atmosfery panującej pomiędzy osadzonymi a funkcjonariuszami SW pod kątem niewłaściwego traktowania osób pozbawionych wolności, stosowania wobec nich przemocy fizycznej i werbalnej oraz podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie w przyszłości takich zgłoszeń;
- 1.2.** szczegółowe analizowanie i wyjaśnianie skarg osadzonych dotyczących złego ich traktowania przez funkcjonariuszy SW, a także systematyczne analizowanie sytuacji w tym zakresie;
- 1.3.** zapewnianie w każdym przypadku pomocy medycznej osobie pozbawionej wolności, wobec której zastosowano środek przymusu bezpośredniego w sytuacji, gdy nastąpiło jej zranienie; gdy pojawiły się widoczne objawy zagrożenia dla jej życia lub zdrowia; na jej wniosek;
- 1.4.** pełne zabudowanie kąpoków sanitarnych lub przekształcenie cel mieszkalnych z niezabudowanymi kąpokami sanitarnymi w cele jednoosobowe;
- 1.5.** kontynuowanie remontów cel;
- 1.6.** wymianę zużytego i zniszczonego sprzętu kwaterunkowego;
- 1.7.** wyposażenie świetlic w pawilonie A, które pełnią funkcję cel mieszkalnych, w szafki do przechowywania żywności lub rzeczy osobistych osadzonych oraz w Porządek wewnętrzny;
- 1.8.** ochronę praw osób niepalących, tj. respektowanie prawa do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego;
- 1.9.** dostosowanie przynajmniej jednej z cel do potrzeb osób z niepełnosprawnością;
- 1.10.** zatrudnienie dodatkowego lekarza psychiatry, który ułatwiłby realizację celu, jakim jest zapobieganie zaburzeniom psychicznym osadzonych objętych

programem zapobiegania depresji i samobójstwom poprzez zwiększenie częstotliwości i systematyczności przyjęć psychiatrycznych;

1.11. rozpatrywanie w sposób indywidualny decyzji w sprawie osadzenia w celi monitorowanej osób, wobec których ustawodawca nie przewidział obligatoryjnej potrzeby monitoringu, tak aby respektować ich prawo do prywatności;

1.12. uwzględnienie podczas remontów w kolejnych łazienkach wydzielenie odrębnych stanowisk prysznicowych;

1.13. zwiększenie częstotliwości kąpieli osadzonych;

1.14. wydłużenie czasu dostawy ciepłej wody do cel mieszkalnych, tak by umożliwić zaspokojenie potrzeb sanitarno-higienicznych osadzonych;

1.15. zwiększenie wymiaru etatu psychologa ogólnopenitencjarnego;

1.16. rozważenie wykonania zadania fragmentu pól spacerowych, tak by osadzeni mogli z nich korzystać również w trakcie opadów;

1.17. wyposażenie biblioteki w aktualne akty prawne, tak by dostęp do nich nie był uzależniony od zgody i woli wychowawcy;

1.18. urozmaicenie wydawanych posiłków, wzbogacenie ich o owoce i warzywa oraz ograniczenie wydawania decyzji o zwiększeniu oszczędności do 20 % stawki do przypadków rzeczywiście uzasadnionych;

1.19. przeprowadzenie szkoleń funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej mających codzienny, bezpośredni kontakt z osadzonymi, w zakresie praw i obowiązków osób przebywających w miejscach detencji;

1.20. informowanie osadzonych, np. w ramach zajęć kulturalno – oświatowych bądź za pomocą radiowęzła, o prawnych i praktycznych skutkach wyroków Trybunału Konstytucyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach, które bezpośrednio dotyczą osób osadzonych;

1.21. ujednolicenie tekstu porządku wewnętrznego obowiązującego w jednostce;

1.22. zorganizowanie w miarę możliwości na terenie Zakładu odpowiednio wyposażonego pomieszczenia do udzielania widzenia w oddzielnym pomieszczeniu, bez osoby dozoruującej.

2. Dyrektorowi Okręgowemu Służby Więziennej w Warszawie:

- 2.1. przeprowadzanie systematycznego nadzoru nad jednostką w związku z licznymi skargami osadzonych w zakresie stosowania wobec nich przemocy fizycznej i werbalnej oraz poinformowanie KMP o podjętych działaniach;
- 2.2. przekazanie środków na pełne zabudowanie kąpoków sanitarnych lub przekształcenie cel mieszkalnych z niezabudowanymi kąpokami sanitarnymi w cele jednoosobowe;
- 2.3. przekazanie środków na przeprowadzenie niezbędnych remontów oraz zrealizowanie rekomendacji zawartych w punktach 1.4, 1.12 – 1.14. oraz 1.16;
- 2.4. przeznaczenie środków finansowych na dodatkowe etaty dla psychologa i psychiatry.